

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Io. Freinsheimii Commentarii in libros svperstites Q. Cvrtii Rvfi

**Freinsheim, Johann
Curtius Rufus, Quintus**

[Argentorati], [circa 1639 oder später?]

Cap. 7

urn:nbn:de:bsz:31-103771

dem H. 4, 23, 2. *Bataii, Transrhodanisque, quo discreta virtus manifestius spectaretur, sibi quaque gens consistunt.* Eodem respexit Gallus Auctor libelli qui inscribitur *Advis au Roy pour bien regner.* vbi suadet regi vt nobilium qui castra eius quandoque sequerentur nomina in scriptis seruantur, à fin, inquit, *que la valeur & la lascheté, le travail & l'oyssiveté, l'affection à vostre seruice & son contraire, ne soient iamais confondus (ruyne des Estats) ains soigneusement discernés.* Sic etiam Aelius consul in obsidione Heracleæ munia partitus est in plures, inde horum magno certamine intra paucos dies turres arietesque, & alius omnis apparatus oppugnandarum urbium perficitur apud Lium 36, 22, 7. & 36, 25, 7. scribit, cum ab Romanis simul & Philippo bellum Ætolis esset illatum, enixe, velut proposito certamine Romanos Macedonesque diem ac noctem, aut in operibus aut in præliis fuisse. Vide eundem 10, 41, 10. & 19. Thuan. lib. LXXII. pag. 468.

7, 6, 27. *CAPTIVI*) Vide supra ad 7, 3, 23. Ita Syllius Æneas de Asia cap. 31. æstatur Tamerlanem urbem Marachantem h. e. Maracanda varij generis captiuus repleuisse.

7, 7, 1. *REX SCYTHARVM*) In hoc large falli puto virum alias exauditum & diligentissimum, qui in regno Scythico putat hunc Ateas, quo cum nimirum Philippus bellauit, fuisse filium. quasi vero tota Scytharum gens, quæ tam late patebat, vni regi paruisset. Curtius caute addidit: *cuius non ultra Tanaim imperium erat.* hoc est, ille ex regibus Scytharum, qui ibi locorum imperabat. Nam Ateas ille inuentum quantum ab hoc terrarum tractu remotum imperium tenuit.

AD DIRVENDAM EAM) Inde patet iuris esse gentium, ne quis inpositam suis cervicibus munitionem ferre teneatur: præsertim vbi pacta vel priuilegia (de quibus Gailius præf. obser. 2, 69.) intercedunt. nam si in priuatis seruitutibus id excipi potest, ne altius tollere ædes liceat, neue vicini luminibus officere; quanto magis in rebus tam arduis, vnde non modica damna, sed urbium ciuitatumque exitia metuuntur. Et tamen in alteram quoque partem (nihil enim humanarum rerum perpetuo verum aut certum est) haud leuia argumenta afferri possunt, quæ & nostra patrumque ætate, in Germania nostra semel atque iterum diligenter excussa, etiam vt temporis rationem habeam merito prætermitto. Interim Alberic. Gentil. de iure belli 3, 21. & quos ibi citat, introspecte.

7, 7, 2. *TANAIS*) Imo Iaxartes, vt docet Strabo lib. 11. Asiam autem & Europam medius interfuit Tanais, verus nimirum ille & antiquitus ita vocatus, non hic Alexandrinus. Gemini erroris exempla, ex confusione harum appellationum orti, sæpe iam notauimus; ex quibus & hæc, & si quæ porro occurrent, facile diiudicari poterunt.

EVROPÆOS) Reperimus enim Scythiam duplicem, Asiaticam & Europæam. Legendi de hoc argumento Strabo lib. 2. & 11. Plinius 4, 12. & 17. Solinus cap. 19. Curtius, Iustinus 2, 2. Iornandes de rebus Getic. cap. 5. Descripsit etiam Europæam accurate Herodotus lib. 4. vbi quidem veteris ei cognomen apponit. Additur à Romanis scriptoribus, *tertias Istrum &c.* Reineccius tomo I. in regno Scythico Asiatico à pr. Item tomo II. in regno Scyth. Europæo.

7, 7, 3. *NON FINITIMA*) Leg. *Sarmatarumque non, vt quidam credere, finitima.* Talium transpositionum exempla multa habes in Indice, voce *transpositio.*

7, 7, 4. *RECTA DEINDE*) Omnia hic vitiosa sunt, at vnde petamus remedium? à libris nullum est, à coniectura anceps & inualidum. Sed tentemus, quod vnum possumus: *Recta deinde regione in aliam ultra Istrum iacensem coit: Ultima Asia qua Bactra sunt, stringit, quæ septentrioni proxima sunt. Profunda inde sit.*

na &c. Hoc dicit, *recta regione* (qua phrasi & alias vt infra 7, 10, 1. vtitur) hoc est perpetuo, & in longum porrecto tractu, coit in aliam gentem, seu cum alia regione, siue in vnum continuatur cum illa Scythia quæ vltra Istrum est. cuius in superiori nota obiter iniecta est mentio. Prætextitur autem ei parti Asiæ qua Bactra sunt (sic enim, non *qua Bactra sunt*, legendum recte vidit Acidalius) quæ, videlicet Bactra, ex omnibus Asiæ partibus proxime accedunt ad septentrionem. inde, id est penitus, & remotius à Bactris siluæ sunt & paludes: contra quæ Tanaim, siue Iaxartem, & Bactra spectant, coluntur, serunturque. Alium sensum effecerunt editores variorum codicum, in quibus est: *habitanti qua septentrioni proxima sunt. Profunde inde silua &c.* quem non puto esse similem vero, quippe constat ex contrario, ea maxime loca quæ ad septentrionem vergunt, aspera & cultus expertia deprehendi. Tubingenensis editio, quæ sequitur Merulam, *Alaunoi* hic interfert: *Recta deinde regione alaunum &c.* quod non omnino spernendum puto. Nam Alauni Scytharum pars fuerunt, vt notum est.

QVÆ AD) Al. *qua &c.* vtrumque omittendum putem, scribendumque; *qua Tanaim &c.*

7, 7, 5. *PRIMVS*) Haud immerito dubitauit de hoc loco Raderus. Cui *cin* super hac re cogitanti, nec variam scripturam vllam ex codicibus inter se coniurantibus reperienti, tandem coniectura succurrit, non improbabilis: Primus, inquit, Alexand. non prouisum ante bellum Scythis fecit, quod in antea non prouiderat, nec statuerat, sicut contra Darium, Bessum &c. Sed cum ad Tanaim seu Iaxartem, urbem condere statuisset, & Scythæ obniterentur, coactus est ex improviso mouere in Scythas. alij vero reges seu Egypti, seu Syriæ, seu Medorum & Persarum ex instituto, nec laceffi quidem, Scythis ingentes exercitus infudere. Hactenus Raderus. haud absurde. Mihi olim in mentem fuit, legendum esse primum aduerbialiter, vnde hic resultat sensus: Alexander cum noua gente, nec iniuria nec beneficio cognita, tum primum bellum, idque ex improviso oblatum, gesturus, amicos conuocat. Nec magnopere terreor, quod vbiq; libri primus tenent. Profectum enim id antiquitus à quodam sciolo, qui nouerat substantiuum & adiectiuum eodem casu iungi, nec ferebat ita dici *Primum Alexander*, sed *Primus Al.* Eadem causa corrumpeudo fuit Liuius 36, 25, 4. de Damocrito: *maius victoribus gaudium traditum fuit.* Scripsit enim Liu. *traditum fuit*: vt iam ad Flor. 4, 2, 81. l. defendimus. Eadem forma noster supra 7, 5, 36. *Spiramenes eum tenebat &c.* *gratum spectaculum.*

7, 7, 6. *DOCERE*) Hoc est præcipere quid in quoque casu faciendum esset. quod non poterat commode fieri, si ipse non interesset agmini. quandoque enim subitum consilium res poscebat: vt in illo Panico tumultu supra 4, 12, 16. Non igitur audiam, si quis hic rescribat *ducere*.

7, 7, 8. *RURSUS AD SUPERSTIT.*) Idem vitium in eo deinceps penitus inualuit, teste Plutarcho cap. 127. postquam eius animus semel religione obstrictus fuit, etiam leuissima quæque & à communi consuetudine utcumque aliena, in prodigium traxit. itaque sacrificantium, expiantium, ratiocinantium, plena esse regia. Sic apud Liuium 1, 31, 7. Hostilius qui nihil ante ratus esset minus regiam, quam sacris dedere animum [longinquo morbo implicatus] repente omnibus magnis paruisque superstitionibus obnoxius degit, religionibusque etiam populum implet. Idem in seie virbane excusauit Cleomenes. Nam diuturno vexatus raorbo, cum animum lustratoribus nonnullis atque ariolis, de quibus ante diuersum senserat, aduerteret, miranti factum: *Quid, ait, miraris? non sum idem qui ante, mutatus itaque & sententiam mutavi.* Plutarch. Lacon. apophth. cap. 75. Ceterum etiam lectionem Curtiani loci turbant. Sunt enim libri, in quibus pro mensuram reperias gentium. forsan vtrumque spurium est, legendumque: *ad superstitionum rancarum indubria tenuimus.*

SINE

SINE REGE) Videntur & Romani sine Imperatore. Inde enim frequens phrasis exta nunciare, vt apud Sueton. Cæs. 77. 4. *Haruspice tristitia & sine corde exta sacro quodam nunciante.* Ita nec auspiciis intererant, claro pullarii exemplo apud Liuium 10, 40, 4. qui auspiciam mentiri ausus tripudium solissimum consuli nunciavit. Reperias tamen vbi ipsi interfuerint, imo & præfuerint. Nam & Pertinax, vt scribit Capitolin. cap. 11. cum omen leuium vellet procurare, caput extorum non deprehendit. Sic & apud Vcientes ipsum regem exta profecuisse colligo ex Liuius 5, 21, 6. Sic apud Tacitum H. 4, 53, 4. Heluidius; H. 1, 27, 1. Galba; apud Liuium 29, 27, 4. Scipio; apud Sueton. Aug. 1, 3. Octavius interfuerunt extispicio.

7, 7, 10. *NECESSITAS ANTE RATIONEM EST*) Tempori parendum Fl. Theodosius Iunior vsurpare est solitus, quod eius symbolum explicat Reulnerus classe 2. symb. 18. Repetit noster infra 8, 4, 11. tandem suam sententiam. Qua etiam Clapmar. de arcan. 1, 22. firmat opinionem suam, damnosum & stultum esse, ducibus adimere liberam administrationem belli, usque præscribere, prælio contendere debeant nec ne, idque illo vel illo loco aut tempore. cum ratio belli hoc non permittat. Nam vt apud Herod. 7, 49. sapientissime Xerxem monet Artabanus: *hominem in arbitrio fortuitiorum, non fortuna in arbitrio hominum esse.* Longe autem stultius veteres qui ob superstitionem, nisi addicentibus auspiciis pugnare verebantur, pluribus exemplis eorum qui sic vicerunt: nonnullis & horum qui per eiusmodi ludibria falsæ religionis maximas incurerunt calamitates. Nam & Flaminius, Marcellus, Lucullus, alique contemptis hoc genus obseruationibus prospere pugnaverunt: & Germani apud Cæsar. de Bel. Gall. 1, 50. insigni clade affecti sunt, quod sibi persuasissent, non esse fas Germanos superare, si ante nouam Lunam prælio contendissent. Tamen, vt Macrobi. Saturnal. 1, 16. notat; sciendum est, eligendi ad pugnam diem Romanis non fuisse licentiam, si ipsi inferrent bellum: at cum exciperent, nullum obtinisse diem; quo minus vel salutem suam, vel publicam defenderent dignitatem. Quis enim obseruationi locus, cum eligendi facultas non super sit? Atque idem fere Iudæis post Macchabæorum monita, fuit obseruatum. De captanda temporis opportunitate sunt etiam Lipsii monita polit. 5, 16. Ex quibus intelligas quid sibi voluerit acerrimus ducum Corbulo apud Tacit. 11, 20, 1. cum Claudii mandata ceptis eius intercederet; *beatos quondam duces Romanos!* De necessitate supra quoque dictum ad 4, 3, 24. Porro non dissimulo in his, meliorem hostium, quam meo tempore, rē meliorem mihi supposititium videri.

7, 7, 11. *HABD DVBIÆ SI*) Acidalius lectionem aliorum codicum amplexus, ita distinguit: *alieno Marte experiuntur, haud dubia fortuna.* Si miserimus &c. vt sit sensus, Bactrianos animum Macedonum alieno periculo experiri, neque fortunam belli extimescendam habere, qui eam tentent discrimine aliorum. Quæ coniectura & Raderi proba videtur, & mihi non improba.

7, 7, 14. *TROPÆA STATVERE*) An Macedones tropæa statuere sint soliti, supra ad 3, 12, 27. disquisiimus. hoc igitur loco ex Raderi subiiciemus, quæ altero illo non exstant, prætermisissis aliis. Diodorus itaque Siculus 16, 87. & 89. affirmat tropæum de victis Atheniensibus erectum & 16, 4. de fufis Illyriis. nisi velis Siculum quoque ἀξέλαος locutum, vt & Herodianum, vbi urbem ad Ilium extractam tropæum Alexandri improprie nominat. Suffragatur Siculo & Herodiano etiam Philostrat. de vita Apollon. lib. 2. extremo, qui disertissime arcum triumphalem apud Indos ab Alexandro erectum, vbi Forum vicit, testatur.

VICTORIA COMMITTERE) Eundem sensum expressit Florus 2, 2, 1. in pari animo pop. Romani. *Quis videret opulentissimam in proximo prædam &c.*

lib. 7. cap. 7. n. 16. 17. 23. 24. 26. 27. 28. Comment. in Curtium.

adeo cupiditate eius exarsit, ut quatenus nec mole iungi, nec pontibus posset, armis belloque iungenda, & ad continentem suam renocanda videretur.

7, 7, 16. **BELLI ARTEM**) Quod reputans Lycurgus legem tulit ve tantem eosdem hostes sapius impugnare, ne repugnare assuescerent, ipsi quoque bellicosi-uaderent. Plutarch. in Lycurgo cap. 24. & apophth. Lacon. cap. 90. *Itaque inferioribus temporibus Analcidas Agesilao vulnerato dixit, praclara eum doctrinae premia à Thebanis reportare, quos inuitos exereuerit, doceritque bellum gerere. Sic apud Herodian. 8, 11. Aquileienses magis magisque indies virum atque animorum implebantur, assiduitate pugnandi peritiam pariter audaciamque consequuti. Vide omnino Cl. Forstnerum ad ista Taciti 1, 10, 7. Pompeium imagine pacis deceptum.*

7, 7, 17. **VITANDO ALEMVS**) Tacit. 3, 41, 5. Tiberius aluit dubitatione bellum. Sic & Liuij 31, 15, 7. iudicio, Attalus Rhodique gaudemes viciumque composita cum Philippo pace &c. bellum atuere.

7, 7, 23. **PVDORE**) Videbat enim multorum esse sententiam, quae & Flamini apud Silium 5, 124.

- - - deforme sub armis vana superstitio -

7, 7, 24. **INTERPRETE VTI**) Sic restituo ex Mss. hactenus longe deterius: *Quem certum melere, habeo extorim interpretem meum suo. Quod de metu ait, in eo & Claudianum habet assertorem, de bello Getico vers. 262.*

Sed malus interpres rerum meus, omne trahabat

Augurium peiore via

Hinc & Onofandri Strategicus cap. 24. monet *in ó φάσθαι ψυδής μίγνις ἐστὶ*. hoc est, metum falsum esse vatem. quod & noster iam attigit supra 4, 10, 10. *vbi vera explorari non possunt, falsa per metum augurantur. vbi conieci leg. figurantur; quod nec dum displicet. licet enim augurare saepe reperias, ut apud Sidonium epist. 8, 6. f. in simili argumento, promptius de actionibus longinquis ambigendisque sinistra quaeque metus augurat: tamen ut citato loco recte monet Raderus, augurari μέγιστος positum, vix ac ne vix quidem reperias.*

QVAM POTEST) Priora exemplaria saepius quam pot. Sed merito saepius proseripsit Modius ex glossmate insertum; hoc vero eleganter, *sibi quam potest, denuncio. Raderus.*

7, 7, 26. **VOCE SUPPRESSA**) Sic apud Tacit. Hist. 1, 42, 1. de T. Vinio ambigitur, *consumpsitque vocem eius instans metus. adde quae supra ad 6, 11, 37. notauimus.*

NE REGIS) Haud procul abiudunt ista Taciti nostri 3, 67, 3. *sepe etiam confutandam erat, ne frustra quesiuisset.*

7, 7, 27. **PERTVRBAT**) Alii magis perturbat. sed potest abesse, & apud Tacitum quidem solet; de Curtio ambigerem nisi Modii correctionem, nam eam vculam primus reiecit, Constantiensi quoque MS. niti testaretur Raderus: Lipsiusque inter eius locutionis exempla produceret ad Tacitum H. 3, 8, 1. & post eum Vechnerus Hellenox. 1, 5. in quibus plurima variorum auctorum testimonia.

7, 7, 28. **FELICITATI SVÆ**) Idem ille Alexandri dicta factaque amulus Caesar inculcauit trepido gubernatori, cum speculatorio nauigio solus Brundisium trajiceret; *quid times? Caesarem vobis. Flor. 4, 2, 37. Lucan. 5, 580.*

SIBI ENIM AD ALIA) Locus hic Cimmericis tenebris inuolutus, singulari face & luce indiget. Fecit hunc obscuriorem Modius omisso verbo *remisit*, quod in antiquis exemplaribus legitur, & aliis mutatis. Vetus scriptura habet: *Rex ins. c. f. suae remisit. sibi enim &c.* Potest hic sensus elici: Rex Aristandrum, remisit

sum

sum ad periclitandum, iussit habere bonum animum, neque ex inspectis extis tristitia ominari, sibi extra ordinem fauere deos, & ostenta sacrificiorum negligere, studereque felicitati & gloriae suae, quod alias saepe factum senserit. Sed obstreperit Modius, cui respondente Acidalium audiamus. *Modius*, inquit; pro sua sapientia locum sic ait con-
 siliuisse: Rex iussu conf. f. suae ait, alia sibi ad glor. &c. cui male tamen adhuc esse, quo-
 nam pessime fuerit, nec satis dum conditum, vel ad publici saporis, vel eruditissimorum pa-
 latum. *Est* ita vero: sed ad gustum acriorem subtilioremque hominum delicatiorum nos
 eum temperare non possumus, nisi è vulgari ac damnata lectione vocem pro insipida dereli-
 ctam condimenti vicem iterum accersamus, tum de nostro superaddamus aliquid &c. *Vulgo*
 est: Rex iussu conf. f. suae remisit. Sibi enim ad alia glor. concedere deos. *Renocua-*
 mus inde verbum remisit, quod necessarium. nam remisit. *Aristandrum* rex ad sacrifi-
 cium iterandum, si perlitari posset. *Reliqua* tenuer mutamus, & sic scribimus: Rex iussu
 c. f. s. remisit: alias sibi ad glor. c. deos. *Alta* & *Alexandro* digna sententia, quae haec
 etiam alias mala omnia & discrimina imminuta deos auertisse in gloria sua gratiam.
 Alias quomodo deos ipsa fata, ne gloriae obsisterent suae, immutasse, siue potius flexisse. *Sape-*
 iam deos sibi cedere, ne gloriae suae cursus impediretur. *Acquiesco*, si non ita interpret-
 ationi retentaeque veteri lectioni, saltem Acidalii iudicio & explanationi. Sed ubi
 sunt, quibus omnia liquent in Curtio, quem negant vel notis, vel commentario indi-
 gere? qui [omnia] intelligendo faciunt, ut nihil intelligant. Multa attente, non per-
 functorie legenti, obscura & incerta occurrent. *Raderus*. Forte commodus etiam
 oriaur sensus, si legas: sibi & alia ad gloriam concedere deos. ergo ne desperet, laetiora
 quoque exta concessuros.

7, 7, 29. *APPARUISSE*) Videlicet in extis, alii ediderunt *aperuisse*,
 quod quidem referre possis ad *Aristandrum*, sed non sine damno melioris sententiae.

7, 7, 31. *MENEDEMVM*) Ita quidem & supra 7, 6, 24. dixerat, sed
 longe aliter *Arrianus* 4, 1, 16. Vbi quidem & *Menedemi* facit mentionem, sed non ut
 summi ea in expeditione ducis: *Alexander aduersus Spitamenem, Andromachum militem,*
 & *Menedemum, ac Caranum* &c. *Hic adiungit Pharnuchem*, quae non tam adduco, ut
 in quo hi auctores discrepent, indicarem (id enim, cum per se cuilibet promptum
 sit cognoscere, supra etiam professus sum non facturum) quam, ut sensum suum re-
 stituam *Arriano*: quem obscurant illa; *Hic adiungit Pharnuchem*, putes enim tantum
 adiunctum ut interpretem, nec iniuria, nisi euidentissime ostenderet ipse *Arrian.* infra
 4, 1, 30. *Pharnuchi* summam expeditionis fuisse crediram. Ergo illa verba *Επιτιμω*
 & *ἰωρῖς* *Φαρνύχου*, valent: imponit, siue praepositis eis *Pharnuchem*.

QVA VENTVRVM) Sic expressi cum *Radero*, cum non *Bongarsio*
 tantum & *Acidalio*, sed aliis etiam ita legendum absque dubitatione videretur.

7, 7, 32. *BINOS ARMATOS*) Hic locus acceptissimus esse posset his
 qui pulcherrime de maioribus nostris mereri autumant, si Germaniae possint accensere,
 quicquid ubique barbarorum fuit. Nam iste fere mos militiae etiam inter nos olim
 obtinuit, ut ad *Florum* 4, 2, 48. c. ostendi, eo ipso argumento, contra Magni Viri sen-
 tentiam, qui *Caesarianae* de *Pompeio* victoriae gloriam Germanis nostris conatus asse-
 rere: in quo & fauentem habeo *Marcell.* 16, 26. *Equitibus* *sternim* *pedites* *miscuere* *discur-*
sores & *lenes*, profecto ratione tutas an tota poscente. *Norant enim licet prudentem ex equo bella-*
tores cum cibinario nostro congressum, frenata retinentem & scutum, hasta una manu vibrata,
tegminibus ferreis abscondito bellatori nocere non posse: peditem vero inter ipsos discriminum
vertices, cum nihil cauere solet, praeter id quod occurrit, humi occidit reptantem, latere for-
to iumentum, incautum rectorum praecipitem agere, leui negotio trucidandum. Nec omitto in-
 signem *Caesaris* locum de *B. Gall.* 1, 48. *Equitum* (*Ariouisto*) *millia* *erant* *VI*, *tondem*

nume-

lib.7.c.7.n.33.36.39.& cap.8.n.2.3.5.8. Comment.in Curtium.

numero pedites velocissimi, ac fortissimi; quos ex omni copia singuli singulos, sua salutis causa, delegerant, cum his in praeliis versabantur: ad hos se equites recipiebant: hi, si quid erat durius, concurrebant: si qui, grauiore vulnere accepto, equo deciderant, circumfistebant: si quo erat longius prodeundum, aut celerius recipiendum, tanta erat horum exercitatione celeritas, ut iubis equorum subleuati cursum adaequarent. Cuius generis fuisse illos, qui ipsi deinceps Caesari in Hispania, de Bel. Ciu. 1, 83. in Thessalia, de B. C. 3, 52. & in Gallia fortem fidelemque operam nauauerunt, haud difficilis est coniectura ex eo, quod fere iungit equitatu, & eorum velocitatem mire commendat. vt de bel. Gal. 8, 36. equitatum omnem, Germanosque pedites summa velocitatis omnes, ad castra hostium praemittit. Quorum imitatione credo ex suis etiam adolecentes atque expeditos ex anseignanis electos milites ad pernicitatem armis (an armatos) inter equites praeliari iussit, de B. Ciu. 3, 84. quos etiam ipsos in quarta acie, quae victoriam Caesari peperit, si quis tendat, haud magnopere aduerser, dum ne excludantur Germani, reliquis pares, hoc etiam insignite superiores, quod a Floro diserte nominantur. Olim tamen apud Romanos idem fere vsurpatum Liius 26, 4, 4. tradit: Ex omnibus legionibus electi sunt iuvenes maxime vigoris et leuitate corporum veloces: eis parua breuiora, quam equestres, & septena iacula quatermoi longa pedes data, praefixa ferro, quales hastis relictaribus inest. Eos singulos in equos suos accipientes equites assuesceverunt & vehi post sese, & desilire perniciter, ubi signum datum esset &c. ubi ad coniectum veli ventum est, signo dato velites desiliunt: pedestris inde acies ex equitatu, repente in hostium equites incurrit &c. Hispanis etiam tribuit Strabo lib. III. Nec etiam Numidarum militia longe diuersa. Sallust. lug. 59, 3. ni pedites cum equitibus permixti magnam cladem in congressu facerent: quibus illi freti, non vi equestri praelio solet, sequi, dein cedere, sed aduersus equis concurrere, implicare ac perturbare aciem: ita expeditis pedibus suis, hostes pene victos dare.

7, 7, 33. *OSTENDIT*) Aliis se ostendit. Sed illud se eliminarunt recentiores, quod viderent obstare sensui: sed non viderunt eum tam corruptum esse. lege: *Hic Spit. salt. circ. iussis, pariter & a lat. & fr. & a. hosti se ostendit.*

7, 7, 36. *HÆC AGENTEM*) siue aenem. Acidalius.

7, 7, 39. *MORTE DENUNCIATA*) Elegans est caput apud Frontin. 2, 7. de dissimulandis aduersis. Raderus. Merito autem hoc Alexandri consilium laudat Curtius, cum detecta clades metum iniectura fuerit militibus: nulli autem rei vsui futura. E contrario idem Vitellii consilium (tantum valet temporis, loci aliarumque rerum diuersitas) haud minus merito culpatur Tacit. H. 3, 54, 1. Ergo probe videndum, ea res plusne damni nobis allatura sit, an commodi, vt pro tempore consilia nostra moderemur. Vide Forstner. in Tacit. 1, 24, 1. de Tibetio tristissima quaeque maxime occultante.

7, 8, 2. *PELLIBVS TABERNACVLI*) Vide Indicem nostrum Florianum: sub *Pellibus hiematum*. item Dempster. ad antiquitat. Rosini 5, 31.

7, 8, 3. *THORACEM INDVTVS*) Quem alias tantum in discriminae, nec fere nisi rogatu amicorum sumere solebat, supra 4, 13, 25. at nunc induit ad spem militis intendendam, si videret regem iam laboribus bellicis parem esse.

7, 8, 5. *LÆTI ERGO*) Pari exultatione Alcibiadem post exilium a plerisque popularium fuisse susceptum tradunt Xenophon i. 1. & Iustin. 5, 4, 10. Item hunc Alexandrum domito Bucephaloreduntem, Supplem. Curt. 1, 4, 20. Adde Vellei. 2, 104, 5. Cicero pro Sextio cap. LV. Seneca epist. 99, 25. *ἄντι κριότητι ἀγαθῶν καὶ λόγῳ δάκρυά ἐστιν*, inquit Xenophon l. 7. i. 27.

7, 8, 8. *SCYTHARVM*) Hos Germanos fuisse scribit Auentinus lib. 1. *Adfuerunt & Germanorum Orientalium (quos Sarmatas & Scythas scriptores rerum, nos Venetos,*